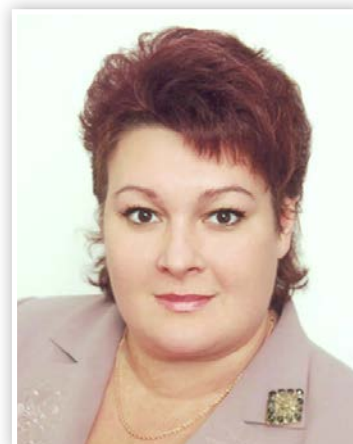

ПОШУКИ ОБДАРОВАНОСТІ

**Тетяна Миколаївна
Трет'якова,**
директор ЗНЗ I–III ступенів
колегіуму № 11,
м. Новомосковськ,
Дніпропетровська обл.,
Україна

**Юлія Дмитрівна
Трет'якова,**
заступник директора
з науково-методичної
роботи у ЗНЗ I – III ступе-
нів колегіум № 11,
м. Новомосковськ,
Дніпропетровська обл.,
Україна

УДК 376.-056.45

ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ КОЛЕГІУМУ № 11 З РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ

В статті показана робота педагогічного колективу колегіуму № 11 г. Новомосковська по розвитку інтелектуальних способностей учасників і створенню умов для підтримки юних дарованих, в умовах експериментального навчального закладу. Розкрито систему роботи шкільного об'єднання «Інтелект», пропонується рекомендації по роботі з інтелектуально одареними дітьми.

Ключевые слова: інтелектуальна одареність, науково-дослідницьке об'єднання «Інтелект», проблемно-пошукові методи, проектна діяльність.

This article demonstrates the work of the teaching staff of Novomoskovsk collegium № 11 about the development of intellectual abilities of pupils and forming conditions for supporting young creators in the experimental conditions of the new kind of school. The system of work of the school unit «Intellect» is represented here and there are recommendations about the work with intellectual created pupils.

Key words: intellectual giftedness, scientific and research association «Intellect», problem and research methods, project activity.

Перед навчальними та позашкільними навчальними закладами різних профілів постало завдання максимального розкриття і розвитку потенціалу кожної особи, формування людини, як суб'єкта соціального та професійного життя, підготовки її до самовизначення і самореалізації. Нова українська школа та система позашкільних навчальних закладів повинні забезпечувати всебічний розвиток індивідуальності людини, як особистості та вищої цінності

суспільства, на основі виявлення її задатків, здібностей, обдарованості і талантів.

Серед видів обдарованості, що потребують розвитку, чільне місце посідає інтелектуальна. Інтелектуальна обдарованість – це системна якість психіки, що розвиваючись, визначає можливість досягнення людиною високих, незвичайних результатів в одній або декількох видах діяльності. Однією з головних парадигм сучасної освіти є особистісно орієнтоване

навчання. В цих умовах особливого значення набуває розвиток індивідуальних інтелектуальних якостей особистості, стимулювання формуванню творчої обдарованості кожного учня.

Мета статті – розглянути модель організації системи роботи з інтелектуально-обдарованими учнями, в умовах сучасного навчального закладу, на прикладі експериментального закладу колегіуму № 11 м. Ново-московська Дніпропетровської області.

Творча особистість у XXI ст. частіше очолює рух суспільства, стає її духовним, моральним лідером, керівником громадських інститутів, наукових, культурних, виробничих, педагогічних закладів. Тому, актуальною є проблема розвитку творчо обдарованої особистості.

Розвиток творчо обдарованої молоді потребує значної трансформації, психологізації, еврилогізації та інновації навчально-виховної діяльності та поведінки учнів. Психологізація виявляється у цілеспрямованій орієнтації навчально-виховного процесу на різні напрямки особистості учнів.

Щодо еврилогізації навчання та виховання учнів, тут необхідно вважати перспективним застосування спеціальних прийомів, методів стимуляції, активізації творчої діяльності [1].

Інтелектуальна обдарованість учнів – це такий різновид обдарованості, проявом якого є створення суб'єктивно чи об'єктивно нових ідей в галузі науки, техніки, життя. Обдарованість можна уявити, як сукупність рис, проявів, якостей, інтелектуальних умінь, дій та операцій.

Колегіум № 11 – загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів, що забезпечує здобуття освіти понад державний освітній мінімум, суспільно-гуманітарну, природничо-гуманітарну підготовку учнівської молоді.

Головна мета діяльності колегіуму – створення умов для розвитку здібної, талановитої особистості; оновлення національної свідомості, збереження духовності, збагачення та розвиток інтелектуального потенціалу нації, формування творчої інтелектуальної особистості. Він виступає, як багатофункціональна система, що створює умови для інтенсивного розвитку широкого кола загальних і спеціальних творчих здібностей колегіантів.

Як один із засобів розвитку творчої інтелектуальної обдарованості учнів, в колегіумі використовуються різноманітні форми та методи стимулювання та активізації евристичного мислення.

Робота педагогічного колективу з розвитку обдарованої дитини ведеться в різних напрямках. **Перше**, це пошук талановитої та обдарованої дитини, розкриття потенціальних можливостей та творчих здібностей дитини. Це є основною діяльністю психолога колегіуму. Координація спільної діяльності педагогічного колективу з розвитку обдарованої дитини, проектування її розвитку здійснюється під час проведення педагогічних консиліумів, мікро педрад, індивідуальної роботи психолога з класними

керівниками, вчителями, керівниками об'єднань за інтересами.

Другий напрямок – навчання учнів засобом тієї діяльності, якою вона займається, відбувається на уроках, під час роботи об'єднань за інтересами, факультативів.

Третій – створення умов для того, щоб привести в рух духовну енергію учнів. Учні колегіуму залучаються до різних видів діяльності: роботи гуртків, курсів за вибором (всього – 34) науково-дослідницької роботи, проведення конкурсів, виставок, фестивалів творчості, олімпіад.

У молодших класах працює інтелектуальне об'єднання «Пізнайко». Заняття проходять в ігровій формі, вони спрямовані на розвиток інтелекту, світогляду дітей. Брейн – ринги, ігри «Що, де, коли?», інтелектуальні тренінги та шоу – форми роботи «Пізнайко».

Головною формою роботи є участь учнів у науково-дослідницькій роботі в рамках науково-дослідницького об'єднання «Інтелект».

Науково-дослідницька робота (НДР) полягає в залученні учнів колегіуму до діяльності, в ході якої вони можуть формувати свої наукові інтереси, розвивати інтелектуальні задатки. Заняття науково-дослідницькою роботою передбачають створення умов, що сприяють розвитку творчих здібностей, формуванню творчої мотивації та творчих умінь.

Під час організації НДР колегіантів, ми дотримуємося таких провідних принципів: науковості; системності; інтегративності; органічне поєднання різноманітних форм та методів роботи в урочний та позаурочний час; валеологізація («не нашкод!»); самоорганізації всіх видів діяльності учнів.

Творча інтелектуальна діяльність колегіантів реалізується через такі форми НДР:

- загальноколегіанські форми діяльності (науково-практичні конференції, колективні творчі справи);
- групові форми наукової діяльності учнів (наукові семінари, засідання клубів за інтересами, робота елективних курсів, творчі екскурсії, дослідницькі експедиції тощо);
- індивідуальних форм наукової діяльності, (індивідуальні дослідження, конкурс науково-дослідницьких робіт, захист робіт на науково-практичній конференції, захист робіт у ДВ МАН, участь в інтелектуальних змаганнях та конкурсах регіонального та Всеукраїнського рівня).

З метою надання допомоги, під час самостійної науково-дослідницької діяльності, кожному учню в 9–11 класах читається курс «Крок до науки», всі учні-члени науково-дослідницького об'єднання «Інтелект», обирають собі наукового керівника з числа педагогів колегіуму, який координує та спрямовує діяльність юних науковців.

Інтенсивне формування творчої особистості, у процесі навчально-наукової діяльності здійснюється на основі принципу диференціації та індивідуалізації. Тому при проведенні уроків і індивідуально-групових

занять, учні класу диференціюються на групи за навчальними можливостями, в основі визначення яких лежить рівень розвитку психічних процесів, сформованість умінь і навичок навчальної роботи, ставлення до навчання, провідні процеси і нахили, стійкість при виконанні навчальних завдань, працездатність і освітня підготовленість з навчальних предметів.

Серед основних видів науково-дослідницької роботи колегіантів можна назвати такі:

- Проведення науково-дослідницької роботи теоретичного або практичного характеру за самостійно вибраною темою.
- Написання рефератів в умовах поглибленого або випереджаючого вивчення навчальних предметів (для 9 класів).
- Участь у складанні посібників, підручників, збірників задач або інших науково-методичних розробок.
- Виготовлення пристроїв, пристосувань, установок для проведення досліджень.
- Виготовлення стендів науково-технічного, методичного та іншого змісту.
- Переклад з іноземної мови наукової, технічної і науково-методичної літератури.
- Складання тематичних словників іншомовних слів і термінів.
- Краєзнавчо-пошукова робота за різними напрямками.
- Участь у створенні щорічної збірки творчих надбань колегіантів (прозаїчних та поетичних творів, малюнків) «Першоцвіт».

Після захисту наукові керівники, за допомогою учнів колегіуму, систематизують картотеку дослідницьких робіт. У картці вказують дані про колегіанта і наукового керівника, виконана робота (записуєть тему роботи, прізвище, ім'я, по-батькові керівника, рік, клас, оцінку і коротку анотацію роботи). Кращі роботи оформляють до щорічної збірки «Вісник Інтелекту», який зберігається в бібліотеці колегіуму.

Така системна робота з розвитку інтелектуальних здібностей колегіантів, безпосередньо, потребує постійного вдосконалення педагогів колегіуму, підвищення їх психологічних та інтелектуальних якостей, зміни поведінкових стереотипів щодо обдарованої особистості, створення у вчителів стійкої мотивації до самоосвіти та самовдосконалення.

Таким чином, результатом системної роботи педагогічного колективу колегіуму з розвитку інтелектуальної обдарованості є виховання творчої всебічно розвиненої особистості – духовно зрілої, громадянсько-відповідальної, ініціативної і активної, здатної до розв'язання життєвих проблем, готової до самооцінки, саморозвитку і самовиховання.

Використані літературні джерела

1. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої обдарованої особистості: науково-методичний посібник / В. В. Рибалка: НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих; Ін-т обдарованої дитини – К.: НАПН України: Ін-т обдарованої дитини, 2010. – 442 с.
2. Самолюк Н. Формування творчої особистості молодшого школяра / Н. Самолюк // Психолог. № 13 (397), квітень, 2010.
3. Холодная М. А. Интеллектуальная одаренность как проявление особенностей организации индивидуального ментального опыта / М. А. Холодная // Современные концепции творчества и одаренности. – М.: Изд-во «Молодая гвардия», 1997. – С. 295–314.
4. Німак О. М. Організація роботи з обдарованими дітьми в загальноосвітньому навчальному закладі / О. М. Німак. – Харків: Вид. група «Основа», 2010. – 144 с.
5. Бухлова Н. В. Організація самоосвітньої діяльності учнів. – Харків: Видав. Група «Основа», 2003. – 64с.
6. Губенко О. В. Феномен інтуїції та інтелектуальна творчість. // Практична психологія та соціальна робота, 1999. – № 8. – С.9–12.

